

**Statut Urządzący Sądownictwo
z dnia 27 sierpnia 1833 r.
Dziennik Praw Wolnego Miasta Krakowa z 1833 r.**

Nr 5046, 5077 Dziennika Głównego Senatu.

My, Prezes i senatorowie Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Na mocy wyraźnego upoważnienia przez Wysoką Komisję Nadzwyczajną ze strony Trzech Najjaśniejszych Dworów do reorganizacji Kraju Wolnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu zesłaną, odezwą z dnia 10 sierpnia 1833 r. Senatowi udzielonego, i w rozwinięciu art. XVII i XVIII poprawionej Ustawy Konstytucyjnej, następujące Urządzenie Sądownictwa wydać uznaliśmy za potrzebne, i takowe od 15 września 1833 r. za obowiązujące, ogłaszając w Dzienniku Praw, umieszczonym mieć chcemy.

Rozdział I.

Artykuł 1.

Stosownie do Ustawy Konstytucyjnej, sądy Wolnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu do pojednania stron, rozstrzygania sporów między stronami ze stosunków cywilnych wynikających, oraz wymierzania kary za czyny przez ustawy krajowe za przestępstwa, występki lub zbrodnie poczytane, są następujące:

- 1) Sądy pokoju;
- 2) Sądy podsędkowskie;
- 3) Trybunał I Instancji;
- 4) Sąd Apelacyjny;
- 5) Sąd III Instancji.

[hasła: organizacja sądownictwa, struktura wymiaru sprawiedliwości]
[orzeczenia]

Rozdział II.

O sądach pokoju.

Artykuł 2.

Sądy pokoju w pięciu okręgach dotąd istniejące i nadal utrzymane zostają, to jest: dwa okręgi w samym mieście Krakowie, jeden w Mogile, jeden w Krzeszowicach, niemniej jeden w mieście Chrzanowie.

[hasła: sądy pokoju, zasięg terytorialny]
[orzeczenia]

Artykuł 3.

Prawo oznaczające postępowanie przed sądami pokoju w Rzeczypospolitej Krakowskiej, na posiedzeniu Zgromadzenia Nadzwyczajnego Prawodawczego w dniu 17 czerwca 1825 r. odbytym uchwalone, i obowiązuje nadal tak sędziów pokoju, jak i strony, ze zmianą Tytułu X O rekursie do Sądu Ostatniej Instancji, a to na zasadzie poprawnej Ustawy Konstytucyjnej, według której art. 18 w żadnym przypadku nie mogą być wyniesione do Sądu III Instancji sprawy wartość 600 złp nie przenoszące, co równie ma zastosowanie i do sporów *in possessorio* przed sądy pokoju wytaczanych, jeżeli ich przedmiot 600 złp nie przenosi, dla tego strona działająca *in possessorio* winna oznaczyć cenę przedmiotu spornego.

[hasła: sądy pokoju, właściwość rzeczowa]
[orzeczenia]

Rozdział III.

O sądach podsędzkowskich.

Artykuł 4.

W tych miejscach, gdzie sądy pokoju urządowanie swoje odbywają, zaprowadzają się sądy podsędzkowskie, to jest: dwa w mieście Krakowie, jeden w Mogile, jeden w Krzeszowicach i jeden w Chrzanowie. Jurysdykcją każdego *respective* sądu podsędzkowskiego będą okręgi sądów pokoju.

[hasła: sądy podsędzkowskie, zasięg terytorialny]
[orzeczenia]

Artykuł 5.

Skład sądu podsędzkowskiego stanowi się z osób: jednego podsędka i jednego podpisarza. Każdy skład tegoż sądu mieć będzie jednego woźnego.

[hasła: sądy podsędzkowskie, skład personalny]

[orzeczenia]

Artykuł 6.

Do sądów podsędkowskich należeć będzie:

- a) Sądzenie ciężkich przestępstw policyjnych częścią II ustawy karnej Cesarsko-Austriackiej w kraju naszym obowiązującej objętych, wyjąwszy te, o których w art. 14 mowa będzie;
- b) W dochodzeniu ciężkich przestępstw policyjnych, wyprowadzeniu inkwizycji, ocenieniu karygodności czynu, ustanowieniu mocy prawnych dowodów, niemniej w wymiarze kary podsędkowie stosować się będą do przepisów tąż ustawą objętych;
- c) Podsędkowie po odebraniu doniesienia o popełnieniu zbrodni lub występku, działać winni stosownie do przepisów prawa;
- d) Wyprowadziwszy sumaryczne inkwizycje w sprawach poprawczych lub kryminalnych, odeślą akta wraz z obwinionym do Trybunału I Instancji, do dalszego postępowania, gdy zaaresztowania onego prawo wymaga;
- e) O przyaresztowaniu obwinionego winni donosić w przeciągu 24 godzin Senatowi Rządzącemu, stosownie do przepisów Ustawy Konstytucyjnej.

[hasła: kompetencje sądów podsędkowskich; zbrodnia, występki, ciężkie przestępstwo policyjne]
[orzeczenia]

Artykuł 7.

Podsędkowie winni oraz dopełniać wszelkie wezwania Trybunału I Instancji, w drodze postępowania karnego czynione.

[hasła: czynności na rzecz Trybunału I Instancji; postępowanie karne]
[orzeczenia]

Artykuł 8.

W przypadkach popełnionej w mieście Krakowie zbrodni, występku lub ciężkiego policyjnego przestępstwa, bądź gdy winowajca przez policję na uczynku ujęty i aresztowany zostanie, bądź gdy zbrodnia wskazana i odkryta będzie, Dyrekcja Policji przez adiunktów sądowych pierwszą inkwizycję przedsięwziąć, i akta wraz z odebraną istotą czynu, podsędkowi właściwego okręgu dla dalszego postępowania przesłać winna.

W okręgach pierwsze dostrzeżenie zbrodni, występku lub ciężkiego policyjnego przestępstwa, należeć będzie do wójtów lub ich zastępców, miejscową policję utrzymujących, po wykryciu których winni czynić natychmiast stosowne doniesienie właściwemu podsędkowi, dla dalszego urzędowego użycia, zapewniwszy się o osobie zbrodniarza tam, gdzie przyaresztowanie onego prawo przepisuje.

[hasła: zbrodnia, występki, ciężkie przestępstwo policyjne, dochodzenie, inkwizycja, ściganie przestępstw]

[orzeczenia]

Artykuł 9.

W przypadkach, gdzie by prawo nie wymagało, aby popełniający przestępstwo policyjne był aresztowany, strona pokrzywdzona z skargą swą wprost do podsędka udać się winna, a naówczas podsędek całą instrukcję sprawy przedsięwzięcie i wyrok wyda.

[hasła: ciężkie przestępstwo policyjne, przestępca, pokrzywdzony, postępowanie instrukcyjne, wydawanie wyroków]

[orzeczenia]

Artykuł 10.

W przypadku choroby, oddalenia się z miejsca urzędowania lub śmierci podsędka, podpisarz zastępować będzie miejsce jego, co do wyprowadzenia inkwizycji, by zaś osądzenie spraw policyjnych wstrzymanym nie było, pisarze sądu pokoju w razie takowym w rozsądzeniu spraw tego rodzaju zastępować będą podsędków, aż do ustanowienia zastępcy podsędka przez Prezesa Sądu III Instancji, z liczby kandydatów najwięcej głosów mających; w braku zaś tych, dopóki aktualny podsędek obrany nie będzie, Prezes Sądu III Instancji jednego z członków sądowych na zastępstwo delegować ma.

[hasła: zastępstwo podsędka, podpisarz]

[orzeczenia]

Artykuł 11.

Od wyroków podsędkowskich służy odwołanie się, w terminie prawem zakreślonym, do Sądu Apelacyjnego:

- a) Osobom w § 415 ustawy karnej cz. II wymienionym;
- b) Stronie poszkodowanej co do wynagrodzenia szkody; na koniec
- c) Gdyby się okazało, że podsędek osądził sprawę do drogi poprawczej lub kryminalnej kwalifikującą się, natenczas na nastawienie Prokuratora Sąd Apelacyjny wyrokiem swoim sprawę dla osądzenia tejże do drogi właściwej odeśle.

[hasła: wyrok sądu podsędkowskiego, wniesienie odwołania, pokrzywdzony, wynagrodzenie szkody, sprawa poprawcza, sprawa kryminalna, Prokurator Sądu Apelacyjnego, odstąpienie sprawy]

[orzeczenia]

Artykuł 12.

Podpisarze instrukcję wszelkich przedmiotów z polecenia podsędków dopełniać winni.

[hasła: podpisarz, podsędek, postępowanie instrukcyjne]
[orzeczenia]

Artykuł 13.

Podsędkowie miejsca do aresztów i straż do odprowadzenia zbrodniarzy do więzień kryminalnych, wyznaczone mieć będą od rządu, równie miejsca na kancelarię, fundusz na żywność aresztantów, utensylia i opał.

[hasła: podsędek, areszty, kancelaria podsędka, koszty działalności, wyposażenie]
[orzeczenia]

Artykuł 14.

W prostych porządkowych policyjnych przestępstwach, postanowieniem bywszej Komisji Organizacyjnej z dnia 26 listopada 1816 r. nr 595 (o którym w Dzienniku Rządowym Miasta Wolnego Krakowa i Jego Okręgu nr 22 z 1816 r. jest zawiadomienie) objętych, w mieście Krakowie Dyrekcja Policji postępować i decyzje swe wydawać będzie, od których odwołanie służy do władz właściwych, w Okręgu zaś sprawy tego rodzaju należą do wójtów.

[hasła: przestępstwa policyjne, Dyrekcja Policji, wójtowie]
[orzeczenia]

Rozdział IV.

O Trybunale I Instancji.

Artykuł 15.

Trybunał I Instancji składać się ma: z jednego Prezesa dożywotniego, czterech sędziów dożywotnich, z których pierwszy nominacją prezydować będzie w Wydziale II, i będzie miał tytuł sędziego prezydującego; trzech sędziów czasowych.

[hasła: Trybunał I Instancji, prezes sądu, sędziowie, przewodniczący wydziału, sędzia czasowy, sędzia dożywotni]
[orzeczenia]

Artykuł 16.

W Trybunale I Instancji dwa stałe będą Wydziały tak, aby gdy sędziowie Trybunału, jeden lub więcej, do uzupełnienia kompletu przez Prezesa Sądu III Instancji za pośrednictwem Trybunału wezwani będą, losem wyznaczeni, nie znajdowali się w liczbie tych, którzy sprawy do Sądu III Instancji przychodzące w Trybunale I

Instancji sądzili; gdyby nad komplet znajdowało się więcej sędziów, wylosowanie wskaże, który do zasiadania w Sądzie III Instancji należeć ma.

[hasła: Trybunał I Instancji, wydziały, komplet sędziowski, wyznaczanie sędziów]
[orzeczenia]

Artykuł 17.

Prokuratorów przy władzach sądowych, jako komisarzy rządowych, sam Senat bez propozycji władz sądowych mianuje.

[hasła: Prokurator, komisarz rządowy, powoływanie Prokuratorów, Senat Rządzący]
[orzeczenia]

Rozdział V.

O Sądzie Apelacyjnym.

Artykuł 18.

Skład dotychczasowy Sądu Apelacyjnego, utrzymanym zostaje i mieć będzie: 1 Prezesa dożywotniego, 3 sędziów dożywotnich, 2 sędziów czasowych.

[hasła: Sąd Apelacyjny, skład Sądu Apelacyjnego, prezes sądu, sędziowie dożywotni, sędziowie czasowi]
[orzeczenia]

Artykuł 19.

Komplet Sądu Apelacyjnego stanowi Prezes i czterech sędziów.

[hasła: Sąd Apelacyjny, prezes sądu, sędziowie Sądu Apelacyjnego]
[orzeczenia]

Artykuł 20.

Zbywający nad komplet sędzia, losem ciągniony od sądenia w II instancji uwolniony, użyty będzie do dopełnienia kompletu w III instancji, do sądenia tych spraw, których w apelacji nie sądził.

[hasła: sędziowie, komplet sędziowski, II instancja, III instancja]
[orzeczenia]

Artykuł 21.

Sąd Apelacyjny w sprawach policyjnych, z odwołania się od wyroków podsędkowskich, sędzić będzie w ostatniej instancji.

[hasła: Sąd Apelacyjny, przestępstwa policyjne, odwołanie od wyroku, sąd podsędkowski]
[orzeczenia]

Artykuł 22.

Sąd Apelacyjny w przypadku słabości, nieobecności lub innej prawnej przyczyny wyłączenia jednego z sędziów apelacyjnych, wezwać mocen jest Prezesa Trybunału I Instancji o delegowanie sędziego, dla uzupełnienia kompletu do sądenia spraw, których tenże w I instancji nie sądził.

[hasła: Sąd Apelacyjny, wyłączenie sędziego, wydelegowanie sędziego, komplet sędziowski]
[orzeczenia]

Rozdział VI.

O Sądzie III Instancji.

Artykuł 23.

Skład Sądu III Instancji będzie następujący: z 1 Prezesa dożywotniego, 2 sędziów dożywotnich, 1 sędziego Sądu Apelacyjnego losem przeznaczonego, który nie wchodził do kompletu, przy wydaniu wyroku, od którego rekurs wyniesiony; 1 sędziego Trybunału I Instancji, równie losem przeznaczonego, który nie wchodził do kompletu przy wydaniu wyroku, od którego była apelacja.

[hasła: Sąd III Instancji, skład Sądu III Instancji, prezes sądu, sędziowie dożywotni, sędziowie czasowi, komplet sędziowski]
[orzeczenia]

Artykuł 24.

W przypadku niebytności Prezesa, zastępować go będzie sędzia pierwszy porządkiem nominacji; a sędziów w razie niemożności dobrania z niższych instancji, zastępować będą wybrani przez Zgromadzenie Reprezentantów zastępcy, a w braku dopiero tych powołanymi być będą mogli ubiegający się o urząd sędziego, którzy na Sejmie najwięcej po obranym kresce za sobą mieli, a to w tym sposobie, że pierwszeństwo dane ma być ubiegającym się o urząd sędziego III instancji, po nich ubiegającym się o urząd sędziego apelacyjnego, a w ostatku ubiegającym się o urząd sędziego Trybunału.

[hasła: zastępstwo prezesa Sądu III Instancji, zastępstwo sędziów]
[orzeczenia]

Artykuł 25.

W przypadku dłuższej nad dni 20 nieobecności Prezesa Sądu III Instancji, Senat oznaczy zastępcę, z Prezesów niższych instancji lub sędziów dożywotnich.

[hasła: zastępstwo prezesa Sądu III Instancji, Senat Rządzący]
[orzeczenia]

Artykuł 26.

Prokurator przy Sądzie III Instancji będzie stały, oddzielny.

[hasła: Prokurator Sądu III Instancji]
[orzeczenia]

Artykuł 27.

Będą przez pisarza utrzymywane trzy główne rejestry spraw: jeden obejmować będzie sprawy cywilne od dwóch różnobrzmiących wyroków przychodzące, nie wyjęte art. 18 Ustawy Konstytucyjnej, do którego należą także i sprawy handlowe; drugi, w którym wpisywane będą rekursy w drodze kasacji podawane, z powodu obrazy prawa lub zgwałconej istotnej formalności przeciw dwóm zgodnym wyrokom; trzeci, w którym zapisywane będą sprawy po dopuszczeniu kasacji, do sądenia *in merito* przychodzące.

[hasła: pisarz Sądu III Instancji, rejestry spraw przed Sądem III Instancji]
[orzeczenia]

Artykuł 28.

Pozwy do III Instancji wynoszone winny być podpisane przez adwokata pod nieważnością.

[hasła: przymus adwokacki, pozew sądowy]
[orzeczenia]

Artykuł 29.

Referaty dzielone będą losem tak pomiędzy sędziów, stałych jak i przybieranych.

[hasła: przydział spraw]
[orzeczenia]

Oddział I.

O postępowaniu w III instancji, w drodze odwołania się od dwóch różnobrzmiących wyroków.

Artykuł 30.

Procedura kodeksem postępowania dla Sądu Apelacyjnego i nową ustawą egzekucyjną z 1823 r. przepisana, zachowana będzie w Sądzie III Instancji, ze zmianami w niniejszej organizacji objętymi.

[hasła: postępowanie przed Sądem III Instancji, Kodeks Postępowania Sądowego, ustawa egzekucyjna]
[orzeczenia]

Artykuł 31.

Termin do odwołania się w sprawach cywilnych i handlowych od różnobrzmiących wyroków, do Sądu Ostatniej Instancji, stanowi się dni 14, rachując od doręczenia wyroku.

[hasła: sprawa cywilna, sprawa handlowa, odwołanie od wyroku, termin wniesienia odwołania, doręczenie wyroku]
[orzeczenia]

Artykuł 32.

W tym terminie 14 dni strona odwołująca się wyniesione uciążliwości stronie zarekurrowanej prawnie doręczyć powinna, a strona przeciwna odpowiedzieć, czyli odwód w takim że terminie komunikować obowiązana; dokumenty i dowody mają być składane przy pierwszym stronie rekurrującej podaniu i przy pierwszej rekurrowanego odpowiedzi; w dalszych zaś pismach dwóch, to jest: replice i duplice, których stronom użycie jest wolne, żadne nowe dokumenty nie mogą być pokładane, ani żadne nowe dowody stawiane.

Komunikacja pierwszych dwóch pism mieć będzie po 14 dni, dwóch ostatnich pism po dniach ośmiu, a po komunikacji pism i dokumentów między stronami uskutecznionej (jeżeli danie wniosku urzędu publicznego miejsca nie ma), strony składają w biurze pisarza III Instancji wszystkie akta; pisarz przedstawia je Prezesowi, po nastąpionym zaś losowaniu sędziego wypracuje relację, w której w krótkości stan sprawy obejmie i punkty prawne spór rozstrzygające określi dokładnie.

Gdy sędzia referent wygotowanie relacji oznajmi, sprawa na wokandę zapisana będzie i na audiencję wprowadzona. Po wysłuchaniu obron stron i odczytanej przez sędziego sprawozdawcę relacji, wyrok ostateczny wydany będzie. Przymówienie ustne nie ma miejsca.

[hasła: terminy doręczenia pism procesowych, replika, duplika, ograniczenia dowodowe, pisarz sądowy, sędzia-referent, wokanda, posiedzenie sadu, wydanie wyroku]
[orzeczenia]

Artykuł 33.

Jeżeli zaś sprawa jest w rodzaju ulegających wnioskowi urzędu publicznego, po wygotowaniu relacji przez sędziego, akt sprawy Prokuratorowi za pośrednictwem pisarza sądu komunikowane być mają, a pisarz po oświadczeniu przez Prokuratora o gotowym wniosku, tak przygotowaną sprawę na wokandzie umieści. Prokurator po wprowadzeniu sprawy przez obrońców i odczytanej relacji przez sędziego sprawozdawcę, wnioski przedłoży.

[hasła: Prokurator, pisarz sądowy, wokanda, wnioski Prokuratora]
[orzeczenia]

Artykuł 34.

Po odczytanej przez sędziego sprawozdawcę relacji i danych wnioskach, gdzie takowych prawo wymaga, następuje przy zamkniętych drzwiach sali audiencjonalnej deliberacja, zbieranie wotów, zaczawszy od sędziów w urzędowaniu młodszych, i uchwała podług jednomyślności lub większości głosów. Gdyby nie było jednomyślności zdań, natenczas prezydujący ułoży propozycję, a gdyby i na tę nie było zgody, i członek sądu drugą podawał, w takim razie pójdzie naprzód turnus pomiędzy propozycjami, a ta która większością przyjęta zostanie, do zbierania wotów służyć będzie.

[hasła: sędzia-sprawozdawca, narada sędziowska, wydawanie wyroku]
[orzeczenia]

Artykuł 35.

Utrzymywany będzie przez jednego z sędziów dożywotnich sentencjonarz, w którym każda decyzja natychmiast przez tego sędziego i Prezesa podpisana będzie. Sędzia swoje różniące się od większości zdanie, wraz z powodami, w sentencjonarzu zapisać jest mocen, wyroki zaś zapadłe przez pisarza redagowane, publicznie odczytane będą.

[hasła: sentencjonarz, zdanie odrębne, redakcja wyroku, pisarz sądowy]
[orzeczenia]

Oddział II.

O postępowaniu w III Instancji w drodze kasacji.

Artykuł 36.

Każde podanie, czyli skarga kasacyjna, zawierać w sobie będzie:

- 1.Imiona, nazwiska, stan i powołanie, tudzież zamieszkanie stron i patrona, który tą skargę podpisać winien;
- 2.Wystawienie samej rzeczy i dowodów, z przyłączeniem wyroków obydwóch instancji, i innych dokumentów, do których się strona odwołuje;
- 3.Udowodnienie, że w czasie przepisany skargę podaje;
- 4.Wyszczególnienie artykułów prawa, z powodu którym uchybienia skarga zachodzi;
- 5.Stosowną konkluzję i wnioski co do kasacji;
- 6.Dowód opłaconego w połowie wpisu.

[hasła: skarga kasacyjna, strona, patron, podstawy kasacji, opłata wpisu]
[orzeczenia]

Artykuł 37.

Skoro sędzia referent dostrzeże z samego podania strony, iż skarga jest niegruntowna, ułoży relację, a sąd po wysłuchaniu w każdej sprawie wniosków Prokuratora zadecyduje w czasie ustępu, czyli skarga ma być przyjęta do instrukcji lub odrzucona.

[hasła: braki formalne skargi kasacyjnej, odrzucenie skargi kasacyjnej]
[orzeczenia]

Artykuł 38.

Całe w tej mierze postępowanie sądowe odbywać się będzie na piśmie.

[hasła: zasada pisemności]
[orzeczenia]

Artykuł 39.

Wyniesiona w terminie prawnym dni 14 skarga do Sądu Kasacyjnego wstrzymuje egzekucję wyroków aż do skutku orzeczenia w drodze kasacji, wyjąwszy wyroki klauzulą egzekucji tymczasowej zaopatrzone.

[hasła: termin wniesienia skargi kasacyjnej, zasada dewolucji, klauzula egzekucyjna]
[orzeczenia]

Artykuł 40.

Wyroki stanowiące odrzucenie skargi czytane będą na najbliższym posiedzeniu sądu publicznie, uwiadomienie zaś o przyjętych rekursach umieszczone być ma

na wywieszanej tablicy natychmiast po ukończeniu posiedzenia sądu, a na najpóźniej w 24 godziny. Oświadczenie przyjęcia skargi do instrukcji oraz skarga wraz z aneksami w kopiach, powinna być wręczona przez powoda stronie przeciwnej, w jej rzeczywistym zamieszkanu, z zapozwem do obrony, w terminie dni 14.

[hasła: doręczenie skargi kasacyjnej, termin doręczenia, zapozew]
[orzeczenia]

Artykuł 41.

Gdy wręczenie nastąpi, strona przeciwna odpowiedzieć powinna podaniem przez adwokata podpisanym, od dnia wręczenia w dni 14, jeżeli jest w Krakowie zamieszkała, jeżeli zaś w Krakowie nie jest zamieszkała, lecz w Okręgu, na każde dwie mile odległości dodanym będzie dzień jeden. Dla mieszkających za granicą zachowanym będzie termin Kodeksem Postępowania przepisany.

[hasła: odpowiedź na pozew, termin, przymus adwokacki, adwokat]
[orzeczenia]

Artykuł 42.

Podpis adwokata, bądź to na skardze bądź na odpowiedzi, uważanym będzie za obranie zamieszkania u niego, a odtąd wszelkie wręczenia uskutecznione będą u tegoż adwokata.

[hasła: adwokat, adres do doręczeń]
[orzeczenia]

Artykuł 43.

Rekurrujący będzie mógł najdalej w 8 dni po wręczonych sobie wywodach strony przeciwnej podać powtórne swoje wnioski, a rekurrowany będzie mógł na nie odpowiedzieć podobnie najdalej w dni 8 po wręczonych powtórnych wnioskach.

[hasła: replika, duplika]
[orzeczenia]

Artykuł 44.

Nie będzie mogło być więcej podań jak dwa od rekurrującego, a dwa od rekurrowanego, rachując już w to samą skargę.

[hasła: pisma procesowe]
[orzeczenia]

Artykuł 45.

Po upływnieniu czasu oznaczonego w oświadczeniu przyjęcia skargi do instrukcji, lub po upływnieniu któregośkolwiek z terminów przepisanych w artykułach powyższych, w których by strona mająca prawo do podania swych wywodów onychże nie podała, może strona pilniejsza żądać, aby sprawa wpisana była na wokandę, i tym końcem złoży akta pisarzowi, wraz z dowodem opłaconej drugiej połowy wpisu.

[hasła: upływ terminów procesowych, wniesienie sprawy na wokandę]
[orzeczenia]

Artykuł 46.

Gdy się sprawa toczyć będzie przeciw więcej rekurrowanym jak jednemu, z których niektórzy podali swe wywody, a drudzy ich nie podali, instrukcja dalej postępować będzie przeciw wszystkim, bez względu na opóźniających się.

[hasła:]
[orzeczenia]

Artykuł 47.

Dokumenty i wywody składane będą w kancelarii Sądu Kasacyjnego, według spisanych sumariuszów.

[hasła: kancelaria sądowa, składanie pism i innych dokumentów]
[orzeczenia]

Artykuł 48.

Pisarz oddaje akta najprzód Prokuratorowi, a potem referentowi, który ułoży relację i wniesie ją na posiedzenie sądu; pisarz wpisuje sprawę na wokandę.

[hasła: pisarz sądowy, Prokurator, wniesienie sprawy na posiedzenie, wniesienie sprawy na wokandę]
[orzeczenia]

Artykuł 49.

Gdy sprawa z wokandy przywołaną zostanie, adwokaci stron obydwóch odczytają pisma obrończe co do samej kasacji, poczym sędzia referujący w raporcie swoim przedstawi cały stan sprawy, tak, że tylko co do kasacji uczyni krótki zbiór powodów, przez obie strony przywiedzionych, i praw na których strony swoje wnioski opierają, nie dokładając jednak stanowczej opinii, ani czyniąc wniosków dążących do decyzji. W ukończonej relacji wolno jest adwokatowi podać sądowi noty na ustępie napisane względem przypomnianych w referacie stanowczych jakich faktów i dowodów.

Takowe dodatkowe noty przyjmie prezydujący dla przeczytania i zgłębienia ich w czasie ustępu.

[hasła: zasada ustności, zasada pisemności]
[orzeczenia]

Artykuł 50.

Prokurator na posiedzeniach zgromadzonego sądu słuchanym będzie z wnioskami swymi publicznie. Po wysłuchaniu wniosków takowych, sąd wydaje wyrok swój na ustępie i zaraz go ogłasza publicznie, lub gdyby toż nastąpić nie mogło, odkłada wyrok do najbliższego posiedzenia, przed którego ogłoszeniem żadna inna sprawa wprowadzoną być nie może.

[hasła: Prokurator, wnioski Prokuratora, narada sędziowska, ogłoszenie wyroku, odroczenie ogłoszenia]
[orzeczenia]

Artykuł 51.

Po zapadłym wyroku w drodze instrukcji kasującym wyroki zarekurrowane, strona chcąc wprowadzić sprawę *in merito* winna wyrok takowy stronie rekurrowanej doręczyć w terminie dni 14. Po doręczeniu wyroku komunikacja pism między stronami odbyć się winna. Przeciąg dni 8 ustanawia się dla każdego pisma, których więcej być nie może w sprawie *in merito*, jak dwa z każdej strony, po czym nastąpi dalsze postępowanie, co do wpisania sprawy *in merito* na wokandę, wygotowania relacji i wprowadzenia sprawy na audiencję publiczną, w sposobie jak jest w art. 32, 33 i 34 przepisane.

[hasła: doręczanie pism procesowych, terminy procesowe]
[orzeczenia]

Artykuł 52.

Wyroki Sądu Kasacyjnego, tak co do kasacji, jak *in merito*, zawierać w sobie będą datę, obecność sędziów, imiona, nazwiska, stan, powołanie stron, nazwiska adwokatów w sprawie stawających, stan sprawy, konkluzję żądań stron, kwestie prawne, ich rozwiązanie, zasady wyroku i jego postanowienie. Wywody adwokatów będą przez pisarza parafowane, produkcja ich w sądzie zaświadczona i w archiwum sądu zachowana, których odpisy na żądanie stron pisarz wydawać będzie.

[hasła: zawartość wyroku Sądu III Instancji]
[orzeczenia]

Artykuł 53

Wyroki dopuszczające kasację winny być w osobnym dzienniku drukiem do wiadomości podawane.

[hasła: publikacja wyroków]
[orzeczenia]

Artykuł 54.

Strona upadająca w sprawie wskazaną będzie na zapłacenie i zwrócenie wszelkich kosztów stronie przeciwnej; prócz tego, strona powodowa przegrywająca wskazaną będzie na zapłacenie w papierze stemplowym powtórnego wpisu całego. Urzędnicy administracyjni czyniący z urzędu w sprawach tyczących się administracji dóbr lub dochodu skarbu, są wolni od takowych opłat.

[hasła: zwrot kosztów procesowych, opłata stemplowa, zwolnienie od opłat stemplowych]
[orzeczenia]

Artykuł 55.

W żadnym przypadku opozycja przeciwko wyrokom zaocznym Sądu III Instancji, ani przez stronę powołaną, ani przez stronę rekurrującą, nie będzie przyjęta. Przepisy Kodeksu Postępowania Sądowego zachowują się w swej mocy co do opozycji przez trzeciego, lecz tylko stosowanymi być mogą do tej części wyroku Sądu Ostatniej Instancji, która sprawę *in merito* rozsądza, na szkodę strony do tej sprawy nie wchodzącej.

[hasła: wyrok zaoczny]
[orzeczenia]

Artykuł 56.

Nie wolno czynić żadnych podań przeciw wyrokom zapadłym w Sądzie Kasacyjnym, pod karą oddalenia z urzędu adwokata, który by podanie takowe podpisał.

[hasła: niedopuszczalność drogi sądowej, Sąd Kasacyjny, adwokat]
[orzeczenia]

Artykuł 57.

Każdy członek sądu wiedząc o przyczynie, dla której by go strona wyłączyć mogła, powinien się sam sądowi oświadczyć i głosu w sprawie tej nie dawać.

[hasła: wyłączenie sędziego]
[orzeczenia]

Artykuł 58.

Każdy członek Sądu III Instancji może być na żądanie strony wyłączonym od sądenia w przypadkach i sposobie objętych Kodeksem postępowania sądowego.

[hasła: wyłączenie sędziego]
[orzeczenia]

Artykuł 59.

Podanie względem wyłączenia sędziego powinno być złożone w ręce pisarza III Instancji przed wprowadzeniem sprawy do zgromadzonego sądu.

[hasła: wyłączenie sędziego, pisarz sądowy]
[orzeczenia]

Artykuł 60.

Prezes tak wyłączenie przez stronę, jako też i oświadczenie sędziego wyłączającego się, przedstawi zgromadzonemu sądowi, a sąd po wysłuchaniu Prokuratora wydaje wyrok tak względem oświadczenia wyłączającego się sędziego, jako też i wyłączania go przez stronę, a w przypadku uznania niegruntowności wyłączenia, wyłączający karze prawem do dziś dnia obowiązującym oznaczonej ulegnie. Okoliczność, że który z sędziów sprawował urząd Prokuratora, nie jest przyczyną do wyłączenia.

[hasła: wyłączenie sędziego, prezes sądu]
[orzeczenia]

Rozdział VII.

O postępowaniu w sprawach kryminalnych i poprawczych.

Artykuł 61.

Przeciw wyrokom uznającym oskarżonego winnym występku lub zbrodni, odwołanie się do Sądu III Instancji, jako też rekurs do kasacji wolnym jest skazanemu.

[hasła: odwołanie, kasacja]
[orzeczenia]

Artykuł 62.

Odwołanie się do Sądu III Instancji przeciw wyrokom różnobraziącym, jako też do kasacji przeciw wyrokom zgodnym, dzie się będzie w kancelarii sądu

wyrokującego; akt takowy będzie podpisany przez stronę i przez pisarza sądu, a gdyby pisać nie umiała lub nie mogła, lub też nie chciała, pisarz uczyni o tym wzmiankę. Takowe odwołanie się będzie mogło nastąpić w tejże formie przez obrońcę strony skazanej.

[hasła: odwołanie, kasacja, pisarz sądowy,]
[orzeczenia]

Artykuł 63.

Jeżeli obwiniony jest uwięzionym, winien zgłosić się do Inspektora Więzień i temuż odwołanie się swoje przedstawić, który natychmiast o odwołaniu się takowym pisarza Sądu III Instancji na piśmie zawiadomić powinien.

[hasła: uwięzienie, Inspektor Więzień Kryminalnych, pisarz sądowy, odwołanie]
[orzeczenia]

Artykuł 64.

Termin odwołania się do Sądu III Instancji od zapublikowania skazanemu wyroku w Sądzie Apelacyjnym dni osiem ustanawia się, w którym to terminie, lub najdalej w przeciągu dni 10 od upłynienia takowego, obwiniony lub jego adwokat może złożyć w kancelarii sądu wyrokującego notę zawierającą powody, którymi popiera odwołanie się swoje do Sądu III Instancji. Co do osób uwięzionych winien to dopełnić pisarz Sądu III Instancji, który po odebraniu raportu Inspektora, w terminie powyżej oznaczonym, w obecności adwokata uda się do aresztu skazanego i tamże notę tę ułoży, którą wraz z obwinionym i jego adwokatem podpisze, gdyby zaś podpisu odmówił, lub pisać nie umiał, wzmianka o tym zrobiona będzie.

[hasła: uwięzienie, odwołanie, pisarz sądowy, Inspektor Więzień Kryminalnych,]
[orzeczenia]

Artykuł 65.

Odwołanie się do Sądu III Instancji zapisywane będzie w osobny rejestr do tego przeznaczony, który ma być publiczny, i każdy ma prawo żądać z niego wyciągu.

[hasła: rejestr wniesionych odwołań]
[orzeczenia]

Artykuł 66.

Po upłynieniu dni 18 od czasu odwołania się pisarz Sądu III Instancji wezwie Trybunał o nadesłanie akt sprawy rekurs czyniącego i takowe wraz z poprzednią notą referentowi przeznaczonemu złoży.

[hasła: akta sprawy, odwołanie, pisarz sądowy]
[orzeczenia]

Artykuł 67.

Sprawy dzielone będą losem między sędziów, w równej ilości pracy dla każdego, a to podług formy i sposobu, jaki dla siebie sam sąd za przyzwoity uzna i przepisze.

[hasła: przydział spraw, losowanie sędziów]
[orzeczenia]

Artykuł 68.

Referent sprawy zrobi na piśmie relację, po czym wyznaczony zostanie termin do wprowadzenia sprawy, o którym zawiadomionym będzie adwokat skazanego dla wygotowania obrony, która wraz z aktami i relacją Prokuratorowi dla dania wniosku komunikowaną będzie.

[hasła: referent, wniesienie sprawy, adwokat, Prokurator, wnioski Prokuratora]
[orzeczenia]

Artykuł 69.

Sprawa do osądzenia przychodząca publicznie na audiencję wprowadzona być powinna. Wprowadzenie to na tym się zasadzać będzie, iż w przytomności obwinionego przy otwartych drzwiach izby sądowej referent czytać będzie relację z akt na piśmie zrobioną, po czym prezydujący oświadczy obwinionemu, iż wolno mu jest przymówić się do sądu, a gdy to skutecznym zostanie, lub gdy obwiniony zrzeka się ustnego przymówienia, wtenczas jego obrońca zabiera głos i czyni obronę obwinionego, po czym gdy Prokurator względem zastosowania prawa swe wnioski uczyni, zapada wyrok na ustępie większością głosów, który obwinionemu natychmiast publikowanym zostanie.

[hasła: wniesienie sprawy na posiedzenie, jawność posiedzenia, wyjaśnienia oskarżonego]
[orzeczenia]

Artykuł 70.

Nikt pod nieważnością wyroku w Sądzie III Instancji bez obrony sądzonym być nie może. Obwiniony winien wybrać obrońcę z liczby adwokatów, jeśliby zaś domagał się, aby obrona komu innemu, do kogo ma zaufanie powierzona była, sąd na to zezwolić jest obowiązany, jednakowoż drugiego obrońcę z grona adwokatów dodać powinien.

[hasła: prawo do obrony, adwokat, przymus adwokacki]
[orzeczenia]

Artykuł 71.

Nastawanie z urzędu i popieranie sprawy przeciwko oskarżonym jest obowiązkiem Prokuratorów Sądowych, którym wolno jest odwoływać się do wyższych sądów w przedmiotach karnych.

[hasła: Prokurator, popieranie sprawy, odwołanie]
[orzeczenia]

Artykuł 72.

W sprawach, gdzie kara śmierci lub więzienia więcej jak na lat 10 wymierzona została, sprawa z urzędu do Sądu III Instancji przesłana zostanie.

[hasła: odwołanie, kara śmierci, kara więzienia]
[orzeczenia]

Artykuł 73.

Gdy stosownie do przepisów Konstytucji sprawy ciężkich policyjnych przestępstw ostatecznemu w Sądzie Apelacyjnym osądzeniu ulegają, przeto rekurs do Sądu III Instancji w sprawach tego rodzaju miejsca nie ma.

[hasła: ciężkie przestępstwa policyjne, Sąd Apelacyjny, odwołanie]
[orzeczenia]

Artykuł 74.

Przeciw wyrokom III Instancji pod karą wyżej oznaczoną żadne podania czynione być nie mogą, oprócz dozwolonej prawem drogi ułaskawienia.

[hasła: prawo łaski]
[orzeczenia]

Rozdział VIII.

Urządzenia ogólne.

Artykuł 75.

Pisarzów, podpisarzów, dekretarzów, archiwistów i wszystkich podwładnych w linii sądowej Senat Rządzący mianuje, z potrójnej liczby kandydatów przez Prezesa Sądu III Instancji sobie przedstawionych. Aplikantów sądowych mianują prezesowie właściwych instancji.

[hasła: powoływanie, urzędnicy sądowi, pisarz sądowy, archiwista, Senat Rządzący, prezes Senatu, aplikanci sądowi, prezes sądu]
[orzeczenia]

Artykuł 76.

Podobnym sposobem Konserwator Hipoteki, notariusze, adwokaci do wszystkich instancji i komornicy do składu Trybunału I Instancji należący, Senatowi Rządzącemu do nominacji przedstawieni być mają.

[hasła: Konserwator Hipoteki, notariusz, adwokat, komornik, Trybunał I Instancji, Senat Rządzący, powoływanie]
[orzeczenia]

Artykuł 77.

W ogólności każda władza sądowa ma dozór nad oficjalistami biur swoich. W przedmiotach dyscyplinarnych urzędnicy sądowi, jako to: Regent Hipoteki, notariusze i adwokaci, zostają pod bezpośrednim dozorem Prezesa Trybunału I Instancji; komornicy i woźni pod dozorem Prokuratorów, urzędnicy stanu cywilnego zaś pod dozorem sądów pokoju, a ogólna karność tychże do sądów należy.

[hasła: nadzór, urzędnicy sądowi, Regent Hipoteki, notariusz, adwokat, prezes Trybunału I Instancji, komornik, woźny, Prokurator, urzędnik stanu cywilnego, sądy pokoju]
[orzeczenia]

Artykuł 78.

Urządzenie wewnętrzne zostawuje się do ułożenia każdej sądowej instancji, z zastosowaniem się do przepisów Kodeksu Postępowania Sądowego.

[hasła: Kodeks Postępowania Sądowego]
[orzeczenia]

Artykuł 79.

Sąd III Instancji mianuje członków do Komisji Egzaminacyjnej.

[hasła: Sąd III Instancji, komisja egzaminacyjna]
[orzeczenia]

Artykuł 80.

Sąd III Instancji utrzymuje ogólny i najwyższy nadzór nad wszystkimi władzami sądowniczymi, pilnuje porządku i używa potrzebnych środków do przyspieszenia biegu sprawiedliwości. Sąd Apelacyjny przedmioty w drodze ekonomicznej z podań

prywatnych załatwia w ostatniej instancji. Sąd III Instancji obowiązany jest z czuwania nad wymiarem sprawiedliwości naprowadzać do wykonania ścisłego ustaw ten sąd, który od nich zbacza. Winien będzie zwracać uwagę na potrzebne przedmioty prawodawcze, nastroczać myśli, i podawać projekty do prawodawstwa tworzyć się mogącego, a nawet w razie uznania potrzeby, wskazać Rządowi przedmioty sprostowania, w których doświadczenie dało poznać wady i niedostateczności.

[hasła: Sąd III Instancji, nadzór sądowy, sprawność wymiaru sprawiedliwości, projekty prawa]
[orzeczenia]

Artykuł 81.

Sprawy zaległe wpisane dotąd do rejestru Sądu III Instancji według dawnego trybu przez nowy skład Sądu III Instancji osądzone będą.

[hasła: Sąd III Instancji, rejestr spraw zaległych]
[orzeczenia]

Artykuł 82.

Od momentu zaprowadzenia sądów podsędzkowskich wójci gmin od sądenia spraw policyjnych uwolnieni zostaną. Archiwa spraw policyjnych oddać obowiązani będą właściwym podsędkom w należytyim porządku, a to przez delegowanego ze strony Sądu Apelacyjnego, na mocy polecenia Prezesa Sądu III Instancji.

[hasła: sądy podsędzkowskie, sprawy policyjne, Sąd Apelacyjny, prezes Sądu III Instancji]
[orzeczenia]

Artykuł 83.

Jak tylko nowy skład Sądu III Instancji w urzędowanie wprowadzonym zostanie, dawny ustaje. Księgi sądowe w porządku oddane być winny.

[hasła: Sąd III Instancji, księgi sądowe]
[orzeczenia]

Artykuł 84.

Wyroki sądowe i akta notarialne mieć będą nadal intytlację taką, jak każde prawo.

[hasła: wyroki sądowe, akt notarialny, intytlacja]
[orzeczenia]

Artykuł 85.

Czas spoczynku dla każdego urzędnika Trybunału oznacza się na sześć tygodni w roku, z warunkiem jednak, żeby Trybunały były w czynności bez przerwy. Tym końcem prezydujący tak oznacza dla każdego z urzędników czas spoczynku, aby użyciem onego bądź ciągle, bądź częściami, bieg sprawiedliwości nigdy przerwany nie był.

[hasła: urzędnicy sądowi, urlopy]
[orzeczenia]

Artykuł 86.

Magistratury pojednawcze i sądy podsędkowskie będą jednak sprawowały urządowanie swoje bez przerwy.

[hasła: sądy podsędkowskie]
[orzeczenia]

W Krakowie, dnia 27 sierpnia 1833 r.

[Podpisy] Prezes Senatu Wielogłowski; sekretarz generalny Senatu Darowski;
sekretarz ekspediujący Senatu Nowakowski.